

Η θέση των Πατέρων της Εκκλησίας για την Άμβλωση

/ [Πεμπτούσία](#)

Διακρίνοντας λοιπόν ο Μ. Βασίλειος τους εκουσίους από τους ακουσίους φόνους, κατατάσσει στο τέλος του κανόνα του τις γυναίκες οι οποίες κατασκευάζουν τα φάρμακα εκείνα που προκαλούν τις αμβλώσεις, αλλά και τις γυναίκες που λαμβάνουν αυτά με σκοπό να αποβάλλουν τα κυοφορούμενα απ' αυτές έμβρυα, στους εκουσίους φονιάδες. Δηλαδή εντάσσει ξεκάθαρα την άμβλωση στους εκουσίους και θεληματικούς φόνους· φόνους λοιπόν εκ προμελέτης.

«Καὶ αἱ τοίνυν τὰ ἀμβλωθρίδια διδοῦσαι φάρμακα, φονεύτριαί εἰσι καὶ αὐταί, καὶ αἱ δεχόμεναι τὰ ἐμβρυοκτόνα δηλητήρια. Ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον.»

Πηγή: www.bubblews.com/

Κατά τον νς' (56^ο) κανόνα του Μ. Βασιλείου[11] περί εκουσίων φόνων, αυτός ορίζει, ότι όποιος θεληματικά εφόνευσε να μένει ακοινώνητος των Θείων Αγιασμάτων για είκοσι χρόνια.

«Ὁ ἐκουσίως φονεύσας καὶ μετὰ τοῦτο μεταμεληθεὶς. Ἐν εἴκοσιν ἔτη ἀκοινώνητος ἔσται τοῦ ἀγιάσματος....»

Κατά τον νζ' (57^ο) κανόνα[12] περί ακουσίων φόνων, ορίζει ότι αυτός που φονεύει χωρίς τη θέλησή του, χωρίς δηλαδή να το έχει προμελετήσει, να μένει ακοινώνητος για δέκα χρόνια. Τα δέκα αυτά χρόνια ορίζονται ως εξής:

α. Τα δύο εξ αυτών να προσκλαίει στη είσοδο του Ναού.

β. Τα επόμενα τρία έτη να ακροάζεται, δηλαδή να ακούει τις Θείες Γραφές, έως ότου να πει ο Διάκονος «Ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε».

γ. Τα άλλα τέσσερα έτη να υποπίπτει, δηλαδή να μπαίνει στο Ναό αλλά να στέκεται όπισθεν του Ἄμβωνος και να εξέρχεται από το Ναό μαζί με τους κατηχουμένους.

δ. Ένα χρόνο να στέκεται με τους πιστούς και έπειτα να μεταλαμβάνει των Θείων

Αγιασμάτων.

«Ὁ ἀκουσίως φονεύσας ἐν δέκα ἔτεσιν ἀκοινώνητος ἔσται τῶν ἀγιασμάτων, οἰκονομηθήσεται δὲ τὰ δέκα ἔτη ἐπ' αὐτῷ οὕτω· δύο μὲν ἔτη προσκλαύσει, τρία δὲ ἔτη ἐν ἀκρωμένοις διατελέσει· ἐν τέσσαρσιν ὑποπίπτων· καὶ ἐν ἑνιαυτῷ συσταθήσεται μόνον, καὶ τῷ ἑξῆς εἰς τὰ ἅγια δεχθήσεται.»

Παρατηρούμε σ' αυτό το σημείο από τα προαναφερόμενα ότι ο Μ. Βασίλειος χαρακτηρίζει μεν την ἀμβλωση εκούσιο φόνου και τους συμμετέχοντες σ' αυτήν θεληματικούς φονιάδες, την τιμωρεί δε με την ποινή ακουσίων φονιάδων. Θα μπορούσε λοιπόν κάποιος να ισχυρισθεί ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ των κανόνων. Δεν μπορούμε όμως να επικαλεσθούμε κάτι τέτοιο διότι δεν πρόκειται για αντίφαση των κανόνων αλλά για έκφραση φιλανθρώπου διαθέσεως.

Καλό θα ήταν να αναφέρουμε άλλους δύο κανόνες του Μ. Βασιλείου όπου σύμφωνα με αυτούς επιτιμάται ως φονεύς, ακόμα και η γυναίκα που γέννησε μέσα στο δρόμο και εγκατάλειψε το βρέφος της. Αυτοί είναι οι λγ' (33)[13] και νβ' (52).[14]

Κατά τον λγ' (33) η γυναίκα που γέννησε στο δρόμο και εγκατέλειψε το βρέφος της επιτιμάται ως φονεύς.

«Ἡ γυνή, ἡ διὰ τῆς ὁδοῦ κυήσασα καὶ ἀμελήσασα τοῦ κυήματος, τῷ τοῦ φόνου ἐγκλήματι ὑποκείσθω».

Ο νβ' (52) αναφέρει ακριβώς τα ίδια προσθέτοντας αρχικά το λόγο για τον οποίο κατά πάσα πιθανότητα μία γυναίκα πράξει κάτι τέτοιο, δηλαδή τη συγκάλυψη της αμαρτίας της παράνομης κυήσεως, και εν συνεχεία εισάγει την εξαίρεση της συγχωρήσεως. Δηλαδή εάν μία γυναίκα γέννησε στην ερημιά, αλλά δεν μπόρεσε να σώσει το νεογέννητο, αν και προσπάθησε, αυτή όχι μόνο δεν επιτιμάται αλλά συγχωρείται.

«Ἡ τοῦ κυήματος κατὰ τὴν ὁδὸν ἀμελήσασα, εἰ μὲν δυναμένη περισώσασθαι κατεφρόνησεν, ἢ συγκαλύψειν ἐντεῦθεν τὴν ἀμαρτίαν νομίζουσα ἢ καὶ ὄλως θηριώδει καὶ ἀπανθρώπῳ λογισμῷ χρησαμένη, ὡς ἐπὶ φόνῳ κρινέσθω· εἰ δὲ οὐκ ἠδυνήθη περιστεῖλαι καὶ δι' ἐρημίαν καὶ ἀπορίαν τῶν ἀναγκαίων διεφθάρη τὸ γεννηθέν, συγγνωστὴ ἢ μήτηρ».

Στο κείμενο αυτό θα πρέπει να σταθούμε λίγο και να δούμε το μεγαλείο με το οποίο ενεργούν οι κανόνες. Εδώ εντοπίζουμε το πόσο φιλόανθρωποι είναι, δεν επιτιμούν αδιακρίτως κάποιον που έπεσε σε αμαρτία, αλλά κάνουν διάκριση εάν η αμαρτία αυτή ήταν ηθελημένη η όχι, δηλαδή εάν ο ίδιος ο άνθρωπος προκάλεσε τα γεγονότα που τον έφεραν σ' αυτή τη δυσάρεστη θέση ή κατέληξε εκεί εξ' αιτίας

κάποιων συνθηκών που οφείλονταν σε εξωγενείς παράγοντες. Έτσι βλέπουμε να επιτιμάται αρχικά η πράξη της εγκατάλειψης του νεογνού από την μητέρα του, με το επιτίμιο του φονέως, η οποία αίρεται στη περίπτωση που αυτή προσπάθησε να το σώσει αλλά λόγω εξωγενών παραγόντων δεν κατέστη εφικτό. Πρόκειται για ολοφάνερη περίπτωση οικονομίας, δεν επιτιμά σωρηδόν, αλλά εξετάζει την κάθε περίπτωση χωριστά, με αποτέλεσμα να αφήνει την ευχέρεια στον πνευματικό για τα όποια επιτίμια.

1) Η άμβλωση κατά τον Άγιο Ιωάννη το Νηστευτή

Ο πρώτος κανόνας που αναφέρεται στην άμβλωση είναι ο κα' (21^{ος}) του Αγίου Ιωάννου του Νηστευτή[15], ο οποίος ορίζει ακριβώς τα ίδια με τους κανόνες του Μ. Βασιλείου, έστω και αν δεν έτυχε της συνοδικής επικύρωσης της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου. Τούτος έχει ως εξής:

«Τὰς φθειρούσας τὰ ἔμβρυα κατ' ἐπιτήδευσιν καὶ τὰς διδούσας καὶ λαμβανούσας φάρμακα, ὥστε ἀμβλωθρίσαι καὶ ἄωρα τὰ βρέφη ἐκπεσεῖν, ἡμεῖς μέχρι τῶν ε' ἢ καὶ τριῶν ἐτῶν τὸ πλεῖον, οἰκονομεῖσθαι ταύτας ὀριζόμεθα.»

Ορίζει δηλαδή ότι τόσο αυτοί που κατασκευάζουν φάρμακα με σκοπό την άμβλωση, όσο και οι γυναίκες αυτές που τα λαμβάνουν είναι φονιάδες[16], με τη διαφορά όμως εδώ ότι η ποινή ελαττώνεται στα πέντε έτη και είναι δυνατόν να φτάσει έως τα τρία έτη ανάλογα με τη μεταμέλεια του φονέως. Δέον εδώ να σημειωθεί ότι ο Άγιος Ιωάννης ο Νηστευτής σύμφωνα με το κβ' (22^ο) κανόνα του[17] επιτιμά με ένα χρόνο ακοινωνησίας ακόμα και τη γυναίκα εκείνη η οποία απέβαλλε το βρέφος της χωρίς δική της πρόθεση.[18]

«Ἡ δὲ ἀκουσίως τὸ βρέφος ἀποβαλοῦσα, εἰς ἓν ἔτος τὴν ἐπιτίμησιν δέχεται.»

2) Η άμβλωση στο Νομοκάνονα του Φωτίου.

Θα πρέπει τέλος να αναφερθούμε και στο νομοκάνονα του Φωτίου,[19] όπου εκεί αναφέρονται διάφορες τιμωρίες για τις γυναίκες που έκαναν άμβλωση αλλά και για αυτούς που έδιναν τα αμβλωθρίδια. Συγκεκριμένα αναφέρει πως η γυναίκα που επίτηδες έκανε έκτρωση, αλλά και αυτή η οποία εξ' αιτίας μίσους προς τον άνδρα της μετά από διαζύγιο, προέβαινε σε μια τέτοια πράξη, καταδικάζονταν με πρόσκαιρη εξορία. Στη συνέχεια η επί χρήμασι εκτρώσασα τιμωρούνταν κεφαλικώς, δηλαδή με θανατική ποινή.

Αντίστοιχα αυτός που έδινε το αμβλωθρίδιον, εάν ήταν φτωχός καταδικάζονταν με εργασία στα μεταλεία, δηλαδή τα ορυχεία, κάτι αντίστοιχο ισχύει ακόμα και σήμερα με τα αναγκαστικά έργα σε κάποιους καταδικασμένους ή με κοινωνική

εργασία, στη περίπτωση δε που ήταν εύπορος, εξορίζονταν και υπήρχε μερική δήμευση της περιουσίας του. Τέλος εάν τυχόν απεβίωνε αυτή που λάμβανε το αμβλωθρίδιο, αυτός που το είχε δώσει, τιμωρούνταν με την έσχατη τιμωρία, δηλαδή τη θανατική καταδίκη ακόμα και εάν δεν είχε δόλο, δηλαδή δεν αναζητούσε να πεθάνει η γυναίκα που έλαβε το δηλητήριο.

Βλέπουμε ότι ο νομοκάνοντας του Φωτίου διελάμβανε για διάφορες περιπτώσεις αμβλώσεων, κάτι το οποίο φανερώνει τη συχνότητα με την οποία γίνονταν οι εκτρώσεις εκείνη την εποχή. Επίσης σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι ο νομοκάνοντας δεν τιμωρεί με τις ίδιες ποινές τις γυναίκες που προέβησαν σε μία τέτοια πράξη, αλλά κάνει διάκριση μεταξύ των περιπτώσεων σύμφωνα με τα πραγματικά σε κάθε περίπτωση στοιχεία, πράγμα που δείχνει ότι είχε επιρροές από το Εκκλησιαστικό Δίκαιο, όπου εκεί συναντάμε αυτή τη διάκριση.

[Συνεχίζεται]

[11] Βλ. υποσ. 8.

[12] Βλ. υποσ. 6.

[13] Ρ.Π.Δ', σελ.175.

[14] Ο.π., σελ. 207.

[15] Πηδάλιον, σελ. 711.

[16] Ο.π., βλ. υποσ. 1.

[17] Ο.π.

[18] Ο.π., βλ. υποσ. 2.

[19] Ρ.Π.Α', σελ. 312.